

"לְדוֹרוֹת" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל שאלון לרישום קורות ניצול/ת השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

אנו מודים לך מראש על הנכונות לשיתוף הפעולה.

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: דיימן	שם פרטי: לזר
-----------------	--------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

יש לרשום שמות ומקומות באותיות בדפוס (גם בלועזית) במקומות המסומנים

שם משפחה לפני המלחמה או בתקופתה: דיימן	בלועזית Popov	שם נעורים:
שם פרטי לפני המלחמה או בתקופתה: לזר	בלועזית Lazar	מין: ז תאריך לידה: 02/09/1937
מקום לידה (ישוב, מחוז): כפר "בוקי", באזור קייב, אוקראינה	בלועזית Boky, Kiev	ארץ לידה: אוקראינה
שם פרטי של האב: משה	שם פרטי ושם נעורים של האם: גיטל (יבגניה) קרסילובסקה	
שם פרטי של האישה/הבעל (אם היה/תה נשוי/נשואה לפני המלחמה):		
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: כפר "בוקי", באזור קייב, אוקראינה	בלועזית	שם נעורים של האישה: ארץ המגורים: אוקראינה
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה:	מקצוע לפני המלחמה:	חבר בארגון או בתנועה:
מקומות מגורים בתקופת המלחמה (ישוב, מחוז, ארץ): כפר באזור העיר "ז'אמבול" (Z'ambool) קזחסטן		
האם היית בגטאות? אילו ומת?		
האם היית במחנות? אילו ומת?		
מקום השחרור		תאריך השחרור: 1943
האם שהית במחנה עקורים? שם המחנה?		לאן עברת/חזרת לאחר השחרור (ציין מקום)?
מקומות/מחנות בדרך לארץ:		שנת עליה: 22/06/2000
שם האנייה (אם עלה בדרך הים):		

אנא ספרי/ על קורותיך לפני המלחמה**(ציוני דרך: משפחה, סביבה, ילדות ולימודים, עבודה, חברות בארגון):** נא לכתוב בגוף ראשון

נולדתי כפר "בוקי", באזור קייב. בזמנו האזור היה חלק מאוקראינה, והיום הוא שייך לצ'רקסים. זה היה כפר די גדול, והיתה בו קהילה גדולה מאד של יהודים, בית הכנסת של הקהילה היה מבנה גדול מאד, בן שלוש קומות לפחות. אני הייתי האמצעי מבין שלושה ילדים. אחי הגדול סמיון (שמעון) נולד בשנת 1933, ואחי הקטן גריגורי נולד בשנת 1940. אבי היה פועל פשוט בבית חרושת ליצור שמנת, ואימי טיפלה בנו בבית.

נא ספרי/ על קורותיך בזמן המלחמה

(ציוני דרך: מעצר וגירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים ביודנראט/תנועות נוער/מחתרת/פרטיזנים, השתתפות בבריחה/התנגדות/לחימה, האם אדם/ארגון יהודי/לא יהודי סייע באופן משמעותי להצלתך; בריחה/הגירה בכפייה, פינוי/אוווקאציה למרכז ברית המועצות):

המלחמה התחילה ביוני 1941, וכבר ביום הראשון של המלחמה גייסו את אבא שלי לצבא. בחודש דצמבר של אותה שנה (1941) קיבלנו מכתב עם הודעה שאבא שלי נהרג בחזית אוקראינה. אמא שלי החליטה לברוח למזרח ביחד עם שתי האחיות שלה, וברחנו כולנו יחד אמא ואני והאחים שלי, ושתי הדודות עם הילדים שלהן. היינו חלק מקבוצה של משפחות יהודיות שהגברים שלהן גויסו למלחמה, ורק המשפחות הללו ברחו. רוב היהודים האחרים נשארו בכפר. הם לא חשבו שהגרמנים הם כל כך גרועים ולא הרגישו צורך לעזוב את הכפר, ואחר כך כשהגרמנים הגיעו, הם רצחו את כולם.

הנסיעה היתה ארוכה מאד ונמשכה יותר מחודשיים, אבל אני לא זוכר את הנסיעה הזאת, ויודע עליה רק ממה ששמעתי יותר מאוחר. בהתחלה נסענו ברכבת לעיר "מחצ'קלה" בירת הקווקז, ומשם המשכנו בהפלגה על הים הכספי, עד שהגענו לקזחסטן. שיירות הפליטים תמיד נסעו אחרי הצבא והתקדמו לפי התקדמות הצבא, וכשהצבא סטה הצידה, גם הפליטים יזזו הצידה בעקבותיו. בעצם, האנשים כל הזמן חשבו שהמלחמה עוד מעט נגמרת, לא ידעו שהיא תימשך כל כך הרבה זמן. כך המשכנו עד שהגענו אל העיר "ז'אמבול" בקזחסטן, ומשם שלחו אותנו לגור באחד הכפרים בסביבה. אמא שלנו והדודות היו צריכות לצאת לעבוד ואנחנו, הילדים, נשארו לבד, כי לא היתה שום מסגרת מסודרת לילדים.

שלחו את אמא לעבוד בכריתת עצים בעיר, ואנחנו נשארו בבית רק עם אחי הגדול ששמר עלינו. בכינו והתגעגענו לאמא, אבל גם מצאנו לנו כל מיני עיסוקים כדי להעביר את הזמן. בין השאר, אני זוכר שהיינו עושים מריבות ו"מלחמות", בין הילדים המקומיים שגרו בכפר ובינינו, קבוצת הילדים הפליטים שברחו מהמלחמה. אני רוצה להבהיר שלא היתה אנטישמיות באותם אזורים של קזחסטן וטשקנט והסביבה. בניגוד לאנטישמיות הגלויה שהיתה באוקראינה ובבילארוס, באזורים המזרחיים יותר היתה אנטישמיות רק ברמת המדינה. כלומר, יהודי לא היה יכול להתמנות לתפקיד מנכ"ל וכד', אבל בין האנשים הפשוטים היתה אוירה טובה, אף אחד לא היה קורא ליהודים "ז'יד", והיו יחסים טובים בין היהודים והשכנים.

בסופו של דבר, חזרנו לכפר שלנו בסוף 1943, אחרי שאוקראינה השתחררה מהנאצים. נסענו ברכבת במשך שבועיים עד שהגענו לקייב. הקרונות ברכבת שנסענו בה היו קרונות פתוחים, ללא גג, ובדיוק כשהגענו לקייב, עברו שם מטוסים נאציים והפציצו את העיר. אנחנו היינו עדיין בתוך קרון הרכבת הפתוח, בתחנת הרכבת "דרנצה" בקייב, וללא מחסה, ואני זוכר את החיילים שכל הזמן אמרו לילדים לשכב על הרצפה. היה לנו מזל גדול שלא נפגענו, כי הפצצה נפלה בדיוק לידנו ופגעה ברכבת שעמדה בתחנה הסמוכה. זו היתה רכבת של הצבא מלאה ברופאים ובציוד, והיא נפגעה ונהרסה. מקייב המשכנו חזרה הביתה, לכפר שלנו, וכשהגענו ראינו שהבית שלנו נהרס בהפצצות ולא נשאר ממנו כלום, והיינו צריכים לגור בשכירות בבית אחר. גרנו שם שנתיים, ובאותו זמן אמא שלי למדה קורס הדפסה במכונת כתיבה, והתחילה לעבוד כקלדנית.

אנא ספרי/ על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ**(ציוני דרך: השחרור וחזרה הביתה, חיים אחרי המלחמה, בריחה, העפלה/ עליה):**

בשנת 1946 עזבנו את הכפר, ועברנו לגור בעיר "זוויניגורוט". באותו זמן היתה באוקראינה מצוקה כלכלית, לא היה בבית מה לאכול. אמא נאלצה לשלוח אותנו למקומות אחרים, ורק אחי הקטן גריגורי נשאר איתה בבית. סמיון, אחי הגדול היה בן 13 והוא יצא ללמוד ולעבוד בבית ספר מקצועי, ואותי אמא שלחה למוסד לילדים. שני המוסדות האלה היו מוסדות ברמה גרועה, ויצא להם שם רע מאד. במקום שאני הייתי לא היה אוכל, כי כל המנהלים שם היו גנבים, וניהלו את המקום כאילו שזה היה בית סוהר. וגם בבית הספר שאני היה בו המצב היה גרוע מאד, היתה שם הרבה מאד אלימות, ושליש מבוגרי בית הספר הזה

הגיעו בסוף לפשע ולמאסר. אלה היו מקומות גרועים, אבל לא היתה לנו ברירה אחרת, בבית לא היה לאמא אפשרות לתת לנו אוכל. הייתי בבית הילדים משנת 1946 ועד 1953 וסיימתי שם שבע שנות לימוד. אחר כך למדתי בקולג' בעיר "סמילה" עד שנת 1957, ואז עברתי לעיר "מריאופול" עד שהתייגתי לצבא בשנת 1958.

בשנת 1961 השתחררתי מהצבא וחזרתי למריאופול. הכרתי שם את קלרה, והתחלתי ללמוד טכנאות מטוסים באוניברסיטת חרקוב. התחנתני עם קלרה בשנת 1962, והמשכנו לגור במריאופול עד שגמרתי ללמוד באוניברסיטה. אחרי סיום הלימודים, שלחו אותי לעבוד במפעל "טורבו מכניצ'סקה" בעיר "פולטובה", ושם גרנו עד שעלינו לארץ. במשך השנים נולדו לנו שני ילדים, בשנת 1964 נולדה הבת שלנו- ליליה, ובשנת 1971 נולד הבן שלנו- ודים.

בשנת 1987 נסעתי עם אחי הגדול לבקר בכפר שבו נולדנו, ויצאנו אל מחוץ לכפר, לראות את המקום שבו נרצחו ונקברו כל בני הקהילה שלנו. כשהגענו למקום ראינו מראה מזעזע, ראינו שכל הקברים נהרסו ועצמות ההרוגים מפוזרות בשטח. מתברר שאחרי הגרמנים הגיעו לשם גם הניאו-נאצים האוקראינים- ה"בַּנְדֵּרָה"- והם חיללו את הקברים כדי לחפש זהב ורכוש. כשחזרתי משם שלחתי מכתב תלונה לראש המועצה האזורית, ותיארתי את מה שראיתי באתר הקבורה, בתשובתו הוא הודה לי על שהערתני את תשומת ליבו לענין, והבטיח לי שהוא יעשה כל מה שצריך כדי לטפל בבית הקברות ולסדר אותו. בשלב מאוחר יותר, אחרי שעליתי ארצה, העברתי את המכתב הזה ל"יד ושם".

בשנת 1995, כשהבן שלי, ודים, היה בן 24 הוא עלה ארצה במסגרת עליית הצעירים בפרוייקט "נעלה", באותה תקופה הבת שלנו התחתנה ונולדה הנכדה שלנו, אילנה. היו לנו גם חברים מהמפעל שעלו לישראל באותו זמן, אנדרה ורימה פשינשניאה, והם הלכו לגור בקרית ארבע. בשנת 2000 יצאתי לפנסיה, והחלטנו לבדוק את האפשרות שגם אנחנו נעלה לארץ. נסעתי לישראל כדי לבדוק את האפשרויות, ועליתי על המטוס בדיוק בתאריך 22 ביוני, היום שבו התחילה המלחמה.

נא ספרי על חייך בארץ

(ציוני דרך: לימודים/ תעסוקה, שירות צבאי, פעילות ציבורית או תרבותית, משפחה/ דורות המשך וכו'):

כשהגעתי ארצה נסעתי בהתחלה לבקר את ודים, הבן שלנו, שהיה גר באותו זמן בעיר "בת ים". הייתי אצלו במשך חודש, ואחר כך נסעתי לקריית ארבע כדי לבקר את החבר שלי, אנדרה. בזמן שהייתי בקרית ארבע שכרתי כן דירה, ובסוף אוגוסט גם אשתי עלתה לארץ ביחד עם הבת והנכדה שלנו. רצינו להביא לארץ את הציוד שלנו, ולכן אשתי עלתה ארצה באוניה בדרך הים, ולקחה איתה את הציוד לשימוש מייד - כלי בית, שמיכות ובגדים. גרנו במשך שלוש שנים בדירה ששכרתי, ואחרי כן עברנו לדירה אחרת בקרית ארבע, דירה שקיבלנו מעמידר, ובה אנחנו גרים עד היום. שני האחים שלי עלו לארץ גם הם בשנת 2001, ושניהם גרים היום בבאר שבע עם בני משפחותיהם.

אני ואשתי קלרה נשואים וחיים ביחד כבר 52 שנה, ויש לנו שלוש נכדות. הבן, ודים, גר היום בקנדה, ויש לו שתי בנות- אחת בת 17, ואחת בת 9. ליליה גרה בקרית ארבע והבת שלה, אילנה, התחתנה לפני שנה וגרה עם בעלה במודיעין, היא לומדת באוניברסיטה וזוהי שנת הלימודים האחרונה שלה.

ראיון : תפארת בשרי, קריית – ארבע, אפריל 2014